

การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่

วัชรยุทธ บุญมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-561-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22 พ.ค. 2545

I 19226196

**A STUDY OF EDUCATIONAL PRACTICES IN ACCORDANCE
WITH THE NEO-HUMANISM PHILOSOPHY**

Mr. Watcharayut Boonma

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Foundations Education**

Department of Foundations of Education

Faculty of Education

Chulalongkom University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-561-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่

โดย

นายวัชรยุทธ บุญมา

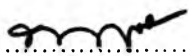
ภาควิชา

สารัตถศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

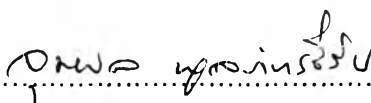
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทฉบับนี้

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพวรรณ เลชะวณิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อมรวิชัย นาครทรรพ)

วัชรยุทธ บุญมา : การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่. (A STUDY OF EDUCATIONAL PRACTICES IN ACCORDANCE WITH THE NEO-HUMANISM PHILOSOPHY)
 อ. ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน, 214 หน้า. ISBN 974-334-561-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่จากเอกสารและเพื่อสัมภาษณ์แนวคิดรองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติวรรณ อมาตยกุล เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่

ผลการวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ในทุกๆด้านอย่างพร้อมเพรียงกัน คือด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แล้วสามารถมุ่งกระจายความรักความเมตตาออกสู่สรรพสิ่งทั้งมวล ด้านหลักสูตร เน้นการผสมผสานวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมตะวันออก มีความยืดหยุ่นและให้เสรีภาพสำหรับผู้เรียนในการเลือกและจัดให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ด้านบทบาทผู้สอน คือ เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนด้วยความสนุกสนานและความรักความเมตตา ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ผู้สอนแสดงความเคารพ เอาใจใส่ให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนด้วยคำพูดด้านบวก จูงใจ ยั่วยุให้ผู้เรียนเกิดความกระหายในความรู้และไม่ใช้การบังคับขู่เข็ญ ด้านบทบาทผู้เรียน ผู้เรียนเป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่ให้กับสังคม มีความมั่นใจกล้าแสดงออก กล้าเสนอความคิดเห็น ผู้เรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เป็นผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นการมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น บรรยายภาคการเรียนเน้นความสนุกสนาน กิจกรรมหลักได้แก่ การฝึกสมาธิ การฝึกโยคะ-อาสนะ การรับประทานอาหารที่มีคุณค่า และการสร้างความรู้สึกที่ดีให้กับตนเองและสังคม ด้านการประเมินผล สังเกตจากพฤติกรรม ความคิดเห็นที่แสดงออกต่อสังคม ความพึงพอใจในการเรียน และร่วมประเมินผลในกระบวนการเรียนตามความสามารถของแต่ละคน

ภาควิชา สาร์ตศึกษา
 สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
 ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4083769827 : MAJOR FOUNDATION OF EDUCATION

KEY WORD: EDUCATIONAL PRACTICES / NEO-HUMANISM / PHILOSOPHY

WATTCHARAYUT BOONMA : A STUDY OF EDUCATIONAL PRACTICES IN
 ACCORDANCE WITH THE NEO-HUMANISM PHILOSOPHY THESIS ADVISOR :
 ASST. PROF. DR. CHUMPOL POOLPATARACHEWIN , 214 pp. ISBN 974-334-561-2

The purpose of this research was to study and analyze educational practice in accordance with the Neo-humanism philosophy by means of the content analysis technique and to interview Assoc. Prof. Kiatiwan Amatyakul, PhD, regarding the educational practices in accordance with such philosophy.

It was found that: the educational objectives in accordance with the Neo-humanism philosophy are focused on simultaneous development of the physical, mental, social and intellectual aspects in learners and thereafter sharing the developments with all things surrounded. Regarding the curriculum, the focus is on the integration of western and eastern cultures as well as the flexibility of and freedom for the learners so that the curriculum serves well the individual needs. Regarding the role of teachers, the emphasis is on creating atmosphere that is enjoyable and affective; the teachers are good models for learners and show both respects and cares as well as give the learners positive reinforcement, challenging and persuading them to seek for knowledge without coercion. Regarding learners, the learners are role models of the new generation of the society, being confident, expressive, outspoken, and diligent as well as good leaders and followers. Regarding learning activities, the learner-centered approach is emphasized, interaction being considered as significant. Critical thinking and contributing to class discussion are also the focus. The fun elements are the major ingredients of the class atmosphere; main activities are meditation practices, Yoga-asana, healthy food consumption, and development of self-satisfaction. Lastly, the assessment is made through observation, learners' comments on their surroundings, their satisfaction with the instruction, and self-evaluation.

ภาควิชา สาระคดีศึกษา
 สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
 ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติศ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ เนื่องจากทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนหนึ่งได้มาจากบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพวรรณ เลชะวณิช และอาจารย์ ดร. อมรวิรัช นาคพรพรพ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติวรรณ อมาตยกุล ที่ได้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวการจัดการศึกษาตามปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่ ผู้ปกครองทั้ง 3 ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล อาจารย์อัฉรา ไชยูปถัมภ์ อาจารย์สุปรีดา เจริญรัต ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่ และคณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้การตรวจความตรงตามเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ชื่นชนก โควินทร์ ที่ได้ให้ความกรุณาเรียบเรียงบทคัดย่อภาษาอังกฤษในงานวิจัยฉบับนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง พี่ ๆ ชาวสารัตถศึกษาทุกคนที่เป็นกำลังใจ เป็นแรงบันดาลใจและให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ตอนที่ 1 ปรัชญาการศึกษา.....	12
บทบาทและหน้าที่ของปรัชญาการศึกษา.....	12
ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษา.....	15
ลักษณะของวิชาปรัชญาการศึกษา.....	17
2.2 ตอนที่ 2 แนวการจัดการศึกษา.....	18
จุดมุ่งหมายทางการศึกษา.....	18
หลักสูตร.....	30
บทบาทผู้สอน.....	40
บทบาทผู้เรียน.....	51
กิจกรรมการเรียนการสอน.....	55
การวัดและการประเมินผล.....	58
2.3 ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 70
3.1	ระเบียบวิธีการวิจัย.....70
3.2	ลำดับการสร้างเครื่องมือ..... 74
3.3	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 76
4	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 77
4.1	ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงเอกสาร..... 77
4.2	ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์..... 131
4.3	ตอนที่ 3 การประมวลข้อมูล..... 144
4.4	ตอนที่ 4 การแจกแจงข้อมูล..... 158
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 164
5.1	สรุปผลการวิจัย..... 164
5.2	อภิปรายผล..... 170
5.3	ข้อเสนอแนะ... .. 179
	รายการอ้างอิง..... 181
	ภาคผนวก..... 189
	ประวัติผู้วิจัย..... 214